

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részérvé 4 korona. Előfizetőknek: Egész évre 4 korona; félévre 2 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Deák F.-u. 2 sz., reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rác Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Mátyáskirály-ter Bányá-palota intézendők

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négysz. cm.) 6 k., féloldal 3 k., negyed oldal 1 k. 50 f. Egyesületi tagok és féléves hirdetőknél 10%-al, egész éves hirdetőknél 15%-al olcsóbb. A hirdetési díjak előbeküldendők az egyesület pénztárába. Cikkünk átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes megjelölésével van megengedve.

A KEZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felelős szerkesztő: **Ványolós Miklós.**

Napirend

a német, osztrák és magyar méhészeknek Budapesten 1910. évi aug. 19 - 24. napjain tartandó 55. vándorgyűlésén.

Augusztus 19-én (péntek):

A vándorgyűlésre érkezők fogadása és elszállásolása.

Délután 4 órakor a bíráló-bizottság előértekezlete és megalakulása.

Este 8 órakor ismerkedés.

Augusztus 20-án (szombat):

Reggel 7 órakor résztvevés a szent Istvánünnepi körmeneten.

Dél előtt 11 órakor a fővédnök ur Öfensége üdvözlése, a kiállítás ünnepies megnyitása, üdvözlések és a kiállítás megtekintése.

Délután a bíráló-bizottság megkezdi működését, a vándorgyűlés tagjai pedig egyes csoportokban megtekintik Budapest székesfőváros nevezetességeit, más csoportok pedig kirándulnak a budapesti kertészeti tanintézethez és a Svábhegyre.

Augusztus 21-én (vasárnap):

Dél előtt 9 órakor a vándorgyűlés ünnepies megnyitása, üdvözlések és a tárgyalások megkezdése.

Délután 1 órakor társasbéd
Utána kirándulás a Margitszigetre.

Augusztus 22-én (hétfő):

Reggel 8 órakor a vándorgyűlés tárgyalásainak a folytatása.
Délután 3 órakor kirándulás gőzhajón, a Margitsziget körülhajózásával, a budafoki pincemesteri tanfolyam és a Törley-féle pezsgőgyár megtekintésére.

Augusztus 23-án (kedd):

Reggel 8 órakor a vándorgyűlés tárgyalásainak a folytatása és bevégzése, a vándorgyűlés berekesztése.
Délután 1 órakor kirándulás Gödöllőre, az állami méhészeti gazdaság megtekintésére

Augusztus 24-én (szerda):

Reggel 8 órakor a bíráló-bizottság jelentése és a díjak ünnepies kiosztása.

Utána egyes csoportok kirándulása Budakalászra, Pomázra és a pilisi hegyek „Lam“ nevű magaslatára, méhesek megtekintése végett; más csoportok pedig kirándulnak a Balaton vidékére, a Magasátrára és az Aldunára.

Megjegyzés. A fogadó- és elszállásoló-bizottság augusztus 19., 20. és 21. napjain a vasuti pályaudvarokon és hajóállomásokon minden vonat és hajó érkezésénél várja a vendégeket. A várakozás helyét „A méhészek vándorgyűlése“ fölírás fel-tűnően jelzi.

A vándorgyűlésre érkező t. vendégeket a jelvények föltűzésére kérjük.

A kirándulásokat rendező bizottság a vándorgyűlés helyiségeiben föltűnő felirással jelzi a kirándulási helyeket és az indulás idejét. Ki-ki könnyen tájékozódhat, hogy melyik kiránduló csoporthoz csatlakozzék és hol jelentkezék.

Augusztus 21-én délután a Margitszigetre,
22-én délután Budafokra és
23 án délután Gödöllőre együttes lesz a kirándulás.

Budapesten, 1910. évi június hóban.

Báró Ambrózy Béla s. k.,
a vándorgyűlés elnöke.

Szilassy Zoltán s. k.,
a vándorgyűlés társelnöke.

Kovács Antal
a vándorgyűlés főtitkára.

A vándorgyűlésre eddig bejelentett előadások.

I. Magyarok.

1. Ludwig Ede: „A méhek rajzása“.
2. Gál Imre: „A méhek a gyakorlati szociálizmus szolgálatában“.
3. Szabó György: „Ujabb megfigyelések az akáczirágzás kezdetét illetőleg“.
4. Donáth Aladár: „Természetesség a méhészetben“.
5. Török József: „Mi a legnehezebb és legfőbb dolog főképpen a nagy és jövedelmező méhészetben?“
6. Lengyel Károly: „A méhek tavaszi fiasítását a természetes virágpor etetése nagyban elősegíti“.
7. Kremnitz y Aladárné: „Méhészkedjünk!“
8. Lakatos Károly: „Hogyan anyásítsunk?“
9. Horváth György: „Az ó és uj iskola“.
- 10 Szilágyi Márton: „Mit tehet a tanító iskolájában a méhtenyésztés terjesztése érdekében?“

II. Németek.

1. Lichtenthaeler Gusztáv: „Was ist weiter nötig in der rationellen Bekaempfung der Faulbrut?“ (Mi volna a további teendő a költésenyv ellen való okszerű védekezésben?)
2. Hofmann K.: „Wie erhalten wir eine leistungsfähige Bienensasse?“ (Hogyan tehetünk szert hasznosító méhfajra?)
3. Hrankay Béla: „Über die Verschiedenheit der Bienenwohnungs-System und ihrer Wahl“. (A kaptárrendszerek különféleisége és megválasztása.)
4. Günther K.: I. a) Die Fortschritte auf den Gebiete der Bienenzucht seit der Erfindung der beweglichen Wabe bis zur Neuzeit in Theorie und Praxis“.
b) Ist Hebung oder Rückgang zu verzeichnen?“ II. „Die Dickwabe im Bienenzuchtsbetriebe“.
a) „Gewinnung derselben“.
b) „Deren Vorteil und Anwendung“.
- I a) Haladásunk az építmény szétszedhetőségének föltalálása óta a gyakorlat és elmélet terén. b) Haladás vagy visszaesés észlelhető-e? — II. A mélysejtű lép a méhészkedésben a) Építtetése. b) Haszna és alkalmazása.
5. Horváth György: „Alte und neue Schule“. (Az ó és uj iskola.)

6. Marcinkov János: „Aklimatisation der südliche Bienensrasse in Galizien mit besondere Berücksichtigung der amerikanischen Goldbiene“. (A délővi méhfaj meghonosítása Galicziában, különös tekintettel az amerikai goldbeere)

Az előadások kéziratának a bcküldésére a végső határidő június 30-a.

Milyen mülépet adjunk a rajoknak?

Ha fölütjük a méhészeti szakkönyveket, csaknem mindenütt azt az utasítást nyerjük, hogy a rajoknak általában csak mülépkezdéses kereteket adjunk be olyan számban, a mennyi a raj nagyságának megfelel, illetve a mennyit a raj el képes lepni.

Ez az utbaigazítás csak egyoldalú és éppen ezért nem fedí a természetes valóságot.

A kivonuló raj természeténél fogva mindenesetre sokkal hajlandóbb az építkezésre s e végből kivonulása előtt annak minden egyes tagja az anyatorzs mézkészletéből annyit szív magába, a mennyit csak bír, hogy új lakásában meg legyen az első építésre szükséges anyaga. Ez természetes és a fent hivatkozott utasítás a rajnak ezen szokására van alapítva. Azonban az okszerű méhészetnek végtére is az a célja, hogy a természetesség határain belül a méhek jövő jólétét biztosítsa s ennek egyedüli módja: figyelemmel kísérni mindazokat a körülményeket, a melyeknek természetes következményei nem felelnek meg a kívánt célnak. Mert hogy valamely áliat a meg nem felelő természeti állapotok következtében elpusztul vagy azokat megsínyli, az is természetes. Nekünk tehát az a kötelességünk, hogy az ilyen meg nem felelő természetes állapotok közepette is úgy ápoljuk méheinket, hogy azok jóléte a jövőre is biztosítva legyen. Ebből kifolyólag a rendelkezésünk alatt álló minden eszközt föl kell használnunk arra, hogy minél inkább biztosítva legyenek méheink a jövőre nézve. Hogy ezt elérhessük, figyelemmel kell lennünk mindenre, a mi befolyásolhatja a méhek jövőjét, s ha már gondjainkba vettük, ne hagyjuk éppen akkor a természet szeszélyeire, amikor gyámolításunkra leginkább rászorulnak.

A méhek nagyon körültekintők szoktak lenni a rajzásnál. Ha rossz idő, vagy szárazság következik be, a legerősebb, a legnépesebb család is lemond rajzási szándékáról s lassanként visszafejlődik.

De nem tudják ők sem minden alkalommal kiszámítani a következő időt s gyakran megesik, hogy az alkalmas időben kivonult raj egy pár nap alatt olyan időt kap, a miben a napi táplálékát sem képes beszerezni s a méhészkönyörületére van utalva.

Különösen a késői rajok kerülnek ilyen válságos helyzetbe, a mikor a méhlegelőt, a rétet, a melynek virányára a család a jövő nemzedék jólétét alapította, a raj kivonulása után pár napra lekaszálják. Ilyenkor az a válságos helyzete áll elő a rajnak, hogy a magával hozott s az azután beszerzett mézből még otthonát sem biirta teljesen kiépíteni s ott vesztegel a félig kiépített kereteken s éhezik, vagy ha éppen nem éhezik is, de a napi szükségletnél több táplálékot be nem gyűjthet, tehát a télirevalóról szó sem lehet. Ezek a rajok a méhészkitartottjai lesznek.

Egészen más az állapot, ha a méhészk a időjárással nem is törődve, azt az elvet követi, hogy a korai rajoknak, mint a melyek előtt még a hordás időszaka nyitva van, műlépkezdéses kereteket ad be. Ellenben a késői rajoknak legcélszerűbb teljes műlépet adni, hogy szerzeményeiket ne legyenek kényszerítve az építésbe fektetni, hanem csekély építés után azt télire raktározhassák el, mert a mennyi mézzel egy keretet kiépítenek, éppen négyet tölthetnek meg, ez pedig tekintélyes arány 6—8 keretnél.

V.

Junius a méhesben.

A mező viránya még teljes pompában díslik, míg a rétet le nem kaszálják. A méhek a dús virányról most már igen sok mézet gyűjtenek össze. Hisz voltaképen a május és junius a mézélés legfőbb és a legtöbb helyen az egyedüli ideje. Ebben a hónapban ha méz niucs elég, akkor leggyakrabban nem is várhatunk többet.

A mézelési időben, a milyen az idei is, már vigabban lnhetünk s a rég pihenő pergetőt előszedhetjük, hogy méheink friss mézét áréba bocsáthassuk.

A pergetésnél vigyáznunk kell, hogy a legszebb lépeket tegyük félre, nehogy az összes lépeket kipergetvén, véletlenül rossz idő, különösen szárazság álljon be, s méheink a szükségnek nézzenek elébe.

A kipergetett lépeket egy kis patak- vagy esővízzel befecskendezve adjuk be a családoknak, hogy azt kitisztítsák s a még ott levő mézet egy tömegbe gyűjtsék.

A félre tett lépeket helyezzük el száraz helyre úgy, hogy a viaszmosly hozzá ne férközhessék, különben is a viaszmosly ellen koronkint kénnel meg is füstölhetjük.

Ennek a hónapnak elején már a rajok is jelentkeznek. Ritkább esetekben már május vége felé is. Minél előbb jelentkezik a természetes raj, annál biztosabb fejlődése és megmaradása. Ez arra indítja a méhészeket, hogy a junius elejét (1—10-ig) túlhaladó ideig elkészült, de még ki nem rajzott családok természetes rajzását ne várja be, hanem a helyett műrajkészítés által, mesterségesen ossza meg a törzseket. A késői rajok csak gyámolításra szorulván, a méhésznek több dolgot és vesződséget adnak, mint a törzscsalád, mert az idő előhaladtával nem képezek maguknak elegendő táplálékot begyűjteni.

A kivonult raj befogásánál alkalmazandó eljárások mindig attól függenek, hova szállott le a raj. Így tehát a méhészkörültekintése és találékonysága a legjobb irányító. Fődolog, hogy a raj befogásánál kerüljünk minden fölösleges czermóniát s azt a lehető legegyszerűbben végezzük. Különösen arra ügyeljünk, hogy a rajt a kivonulásnál meg ne kinozzuk.

A befogott rajnak a kaptárba való belakolásánál arra ügyeljünk, hogy egyrészt az anya véletlenül el ne hulljon és elveszzen; másrészt, hogy a gomolyban levő méheket lehetőleg *egy* biztos lökéssel üssük a kaptárba, hogy minél kevesebb méh szenvedjen sérülést.

Könnyebben húzódik be a raj, ha a részére kijelölt kaptárba egy fiasításos lépet akasztunk be.

Sohase adjunk a rajoknak be teljesen kiépített, vagy teljes műléplappal ellátott keretet, hanem csupán lépkezdéssel ellátottat, mert a raj minden körülmény között igen szívesen és gyorsan épít, tehát ezen jó tulajdonságát ki kell használnunk. Evégből a rajnak népességéhez képest 8—10 keretet adjunk be az alsó sorban s mikor annak felét (4—5 keretet) már kiépítették, azt a felső sorba tesszük s a másik, még ki nem épített részt annak megfelelőleg az alsó sorban előre toljuk.

Ahogy fellődik a raj, úgy több és több kerettel bővíthetjük a kaptárt, még pedig úgy, hogy az üres kereteket mindig két kiépített keret közé tesszük, mert a méhek a keretek között hézagot nem tűrvén, azt gyorsan kiépítik.

A múrajak készítésénél (mely eljárás a legkiseb szakönyvben is meg van írva) arra ügyeljünk, hogy — most, a mikor van elég — ifju anyával készítsük azokat. Különösen a már kirajzott és másodszor rajzani akaró törzsektől elvett ifju anyákat használjuk fel.

Kitünő mézelő növények.

1. **Mahonia ilicifolia.** Örökzöld cserje. Egy méter magasságig nő. Napos fekvésű, szárazabb, kötöttebb talajt kedvel. Ághegyein jelentkező sárgaszínű, nagyon dus összetett fürtökben jelentkező virágait március—áprilisban fejleszt ki. Himpor és méztartalmu virágait a méh igen könnyen kihasználja s ezért szorgalmasan látogatja. 30 napig virágozik, s örökzöld volta miatt a kerteknek valódi ékessége. Teljesen télálló. Gyöksarjak által szaporítható.

2. **Andromeda floribunda.** Egy és fél méterig felemelkedő évelő cserje. Tömeges hajtásai csoportos elágazásuak, levélzete akáczalaku. Május közepén kezd nyitni, virágzata piros és pillangósalaku. Egész nyáron, szeptember végéig szakadatlanul virít. Dus méztartalma miatt a méh erősen látogatja. Diszes kerti cserje s gyöksarjai által rohamosan elszaporítható. Tenyésztésre igen érdemes.

3. **Bocconia japonica.** Évelő gaznemű növény. 1—1½ m. magasságig növe szára fűgéehez hasonlító levélzettel s ághegyén és honaljaiban jelentkező, fehér színű, pelyhes fűzervirágzattal bir. Junius—juliuban nyit. Szép kerti növény. A méh virágait méztartalmáért kedveli. Télálló s földalatti gyöktörzsei által könnyen elszaporitható.

4. **Dictamnus fraxinella.** Évelő gaznemű növény. Üstalaku telepéről ½ m. magasságu számos szarat hajt. Május vége felé virit. Virágai fehérek, pillangósok s a szarak csucsain és honaljain jelentkeznek. Dús méztartalmáért a méh szorgalmasan látogatja. Árnyékos, kötött, hűvös talajt kedvel. Magja által szaporitható.

Hova helyezzük a rajokat?

A méhészetben a befogott rajnak az arra a célra előkészített kaptárba való elhelyezése nem sok gondot okozott. Legfölebb és a legtöbbben azon akadtak meg, hogy hány kerettel és minő müléppel rendezzük be a raj új lakását. Az új lakás berendezése felett hamar megállapodott a méhészek értekezése abban az általánosan elfogadott elvben, hogy a rajt nagyságához képest meghatározott mennyiségű, lépkezdéses kerettel az alsó sorban kell elhelyezni, s csak miután az tovább fejlődött, kell a felső két keretsort kibővíteni.

Magam is sok ideig ezt az elvet követtem s mondhatom, nem éppen eredménytelenül, de mindazonáltal ezt a gyakorlatot nem tartottam s ma annál kevésbé tartom a méhek természetével egyezőnek, s igyekeztem egy oly állapotot, olyan módot keresni, kipróbálni, amely az eddigi elvtől eltérőleg, a méhek eredeti természetével inkább megegyezik, vagy legalább azt megközelíti, s szabad, független fejlődésüket semmi tekintetben nem gátolja. Ez a szabad fejlődés lehetősége az eddigi gyakorlat fölött észrevehető előnnyel kell, hogy birjon; legalább is ezt parancsolja a felállított elmélet logikája. S mondhatom, ebben a föltett elméletemben, sem pedig annak logikus következményében nem csalódtam.

Nem emlékezem, hogy hol, de valahol olvastam, vagy hallottam, hogy a betelepített raj kiszökésének egyik okául a lakás túlbőségét hozzák fel. Vagy egyszerűbben mondva: az olyan lakásból, amely tulságosan bő, a raj megszökik. Ez a propozíció bárki részéről lett legyen is kolportálva, nem fedi teljesen az igazságot, t. i. a gyakorlati igazságot, mert hogy valaki a lakást, mert nem szűk, elhagyja, a kényelmes lakásban magát kényelmetlenül érezze, vajmi ritkán és csak különcöknél fordulhat elő. Ráczáfol erre a föltevésre a méhészet régebbi gyakorlata is. A méheket mielőtt kaptárba lakolták volna, a kas használták, ahol a méhésznek legkevésbé sem állott módjában a méhek lakásának, a kas belvilága nagyságának szabályozását még meg sem kísérleni, nem hogy azt meg is tegye. De nem is gondolt arra akkor senki, s ma sem gondolnak azok a méhészek, akik rajukat kasokban helyezik el. És csodálatos, hogy sem régebben, sem most nem jut eszébe egy rajnak sem végbúcsut venni a kasból pusztán csak azért, mert belső ürege nincsen szabályozva. A kivonulások legtöbbjének okozója az anya hiánya, vagy a lakás tisztátalan volta. Ne vegyük éppen csak a kasokat példaképpen, hiszen ezeknek belvilága elenyészően csekély azokhoz a lakásokhoz képest, a hova a végső kényszer következtében a méhek betelepszének. Ezek a toronyok csucsai, ehagyott házak kéményei stb. Azt hiszem, hogy ezek bővebbek minden, az emberiség, a méhészvilág által eddig alkalmazott, méhlakásoknál, mégis a beljük települt rajok azokban elég jól érzik magukat, s bőségük dacára a méheknek évtizedeken át oly alkalmas lakóhelyet biztosítanak, hogy a légszigorubb telet is átéljük minden nagyobb szinylődés nélkül.

Ha ezt legtöbbször közvetlen tapasztalatból tudjuk, mi indokolja annak az elméletnek létjogosultságát, hogy a rajokat szűk helyre telepítsük? Talán abbéli elbizakodottságunk, hogy mozgatható szerkezetű kaptáraink belvilágát kényünk kedvünk szerint szabályozhatjuk? Ez még nem indok és annyira nem az, hogy méheink szabad fejlődését ezen szabályozó képességünkkel legtöbb esetben, s tán nem mondok nagyot, hogy még akkor is gátoljuk, ha abba csak egy maroknyi rajt helyeztünk.

Nem szükséges tehát ez a tulságos buzgalomba vitt gyámkodás a méheknek. Tegyük a felső keretsorba 6—8 keretet iránylépekkel, s hagyjuk a két alsó sort teljesen üresen s csak akkor tegyük a középső keretsorba is kereteket, amikor a felső sort teljesen kiépítették s így fokozottan szálljunk alá. Így van ez a kasokban is s nincs semmi hátránya, sőt a család szabad fejlődésének határozottan előnyére van.

A természetesség is ily irányt szab nekünk méhészeknek. A méh felülről lefelé épít, amíg helye van s igyekszik a hézagot minél gyorsabban beépíteni, amiben csak az sarkalhatja, ha a hézag tényleges létezéséről közvetlen tudomása van. Ez a tudás működésének irányítója, fejlődésének gyorsítója lesz, míg a szűk térre szorított raj csak a közvetlenül ismert térben való élésre számítva, a szerint dolgozik és rendezkedik be s a bővítés után ismét újabb ismeretlen, kitanulmányozandó helyzetbe jut, a melybe csak későre éli bele magát s mikor ide ért, egy újabb helyzet előtt áll, a mi mindannyiszor a fejlődés rovására megy, mert újabb rendezkedést tesz szükségessé.

BCU Cluj / Central University Library Cluj Pálffy.

Visszapillantás okszerű méhészkedésem utóbbi 10 esztendejére.

Ha visszatekintek méhészetem gyakorlatának a czimben írott ciklusára, fájdalom, kevés vigasztalót merithetek abból. Csaknem kivétel nélkül évről-évre ismétlődő száraz évszakok szomorú láncolata volt ezen számottevő időciklus, ezért csaknem emberfelőtti küzdelembe került méhészetem fentartása és szaporítása.

Volt idő, midőn a családok száma stagnált, de úgy is történt, hogy rohamosan elapadt, mert az évjáratok sezekben az évszakok annyira kedvezőtlenül multak el, hogy a méhcsaládok az ösztönükben rejlő évenkénti szaporodásra egyáltalában nem gondolhattak.

A közelmultban lezajlott 10 év közül pedig az 1907. és

1908-iki volt a legkedvezőtlenebb. Előbbi év elején tisztulási röpülést megért 72 családom, utóbbi év tavaszára kelve 52 jó családra apadt el. 1908-ban a nyárelő aszályos volt, mely körülmény miatt a 72 jó törzstől 6 darab raj származott csak. Viszont ezen év nyárutója, július 15 től szeptember 15-ig annyira kedvező volt, hogy a törzsek a méz bőséges gyűjtésével kárpótolták a rajzás elmulasztása miatt támadt veszteséget. Ámde mégis aggodalom fogott el, mert jól sejtettem, hogy az anyák felujítása hiányában a jövő évi családállomány erősen el fog fogyni. Ugy is történt. 1909. év június 1 én a családok száma 32 darabra apadt el. Aggodalom fogott tehát el, hogy még egy rossz év ha bekövetkezik, méhésztudásomat szegre akaszthatom és a méhes ajtaját örökre bezárhatom. Azt mondja a példaszó, „hol legnagyobb a veszedelem, ott jelentkezik az isteni segedelem“ — és nálam is így történt, mert habár a tavasz április közepén nyílt meg, de akkor nyújtott július közepéig terjedő szakadatlan jó méhlegelőt, melyet a családok felhasználva, egytől-végig megrajoztak, tehát a törzsek megújították s háromszoros állományra felszaporodtak. A nyárutó nagy hősséggel köszöntött be és csapadék híjjával telt el, úgy, hogy a származott másodrajok a szükséges építést és mézgyűjtést 10—14 nap alatt nem bírták kellőképen elvégezni s így a betelelésnél — néhány kivétellel — egyenként 8—10 keret mézes lép hozzáadására szorultak, mit a megrajzott családok méz és költésüreből sikerült is pótolni. Ebből kifolyólag a felhasználható mézkészletem 150 klgm-ot tett ki csak.

A méhlegelő már július közepén megsemmisülvén, korán és fokozottabb mértékben kezdett kisérteni a méhészetek legnagyobb réme és sokszor veszedelme: a rablás. Az erősebb családok a gyengébbekre törtek, s azokkal élet-halálharcot kezdtek. E miatt a röplyukakat a nagy hőség daczára is, teljesen el kellett szükíteni. Ezen veszedelem még így is késő ősziig kísértett itt-ott a méhesen, lényeges bajt azonban nem okozhatott.

Méhészkedésem kezdő évében néhány Sophorát telepi-

tettem el a méhes közelében, melyek azóta terjedelmes nagy fákká növekedtek. Julius vége felé kezd itt virulni a Sophora. A két utóbbi száraz évben azonban — egy fának kivételével, mely a vízlevezető udvarcsatorna utja mellett van — a többi csak szórványos, vagy semmi virágzást nem mutatott, mit a száraz évjáratok következményének kell tulajdonítani. Említett egy Sophora 6 éves kora óta szakadatlanul minden évben dusan virult azért, mert az udvarból lefolyó víz gyakran és alaposan megáztatta talaját.

A virágzó Sophorákat a méh, poszméh, dongók és a lódarázs is egyenlő szorgalommal látogatják és azok nectárából fényes lakomát csapnak, különösen a legutóbbi; természetesen olyképpen, hogy a mézgyűjtő méheket fogdossa el.

Miután ez évben is a nyár küszöbén állunk már, hasznos szolgálatot vélek teljesíteni, ha ezen merész és legveszélyesebb rablóra méhésztársaim figyelmét ezennel felhívom. Ezen veszedelmes méhellenségről igen kevés szó esik a méhészet irodalmában, pedig megérdemelné, hogy az ő életmódjával és működésével minden méhész még a kezdő is — a kezdet kezdetén megismerkedjék és így erélyesen védekezzen is. A hol a lódarázs a méhészek tudatlan volta, vagy nembánomsága miatt fölösen elszaporodik, ott a méhészkedést — a méhek tömeges elrablása által — jövedelmező voltától teljesen megfosztja, a családok állományát annyira megdézsmálván, hogy a népességet a fokozottabb mézgyűjtésre képtelenné teszi.

Szükséges okulás czéljából leírom tehát annak életmódját és az ellene való szükséges védekezést: A lódarázs erdőn, mezőn, mindenütt, de leginkább a méhes közelében, odvas fák üregében tanyázik. A mult évről visszamaradt anya — elevenen áttelelvén — május elején szokott jelentkezni s körülbelül 4—5 napig virágról-virágra szállva, mézzel táplálkozik. Könnyen felismerhető az anyadarázs erősebb és hosszabb termete folytán. Nehány nap után, tehát körülbelül május 5—10-én, miután táplálékkal a szabadban jól felszívta magát, mult évi fészkebe visszahuzódik és ott elkezdi petézni, s ezen petékből származó első ivadéka már

május vége felé kezdenek jelentkezni. A lódarázs anya — mihelyt ivadékai röpképesek lesznek — fészkeből nyáron át többé nem buvik elő, mert a kijáró ivadékai ettől kezdve behordják számára a szükséges élelmet, s azzal — mint a méhek királynőjüket — ők is etetik anyjukat. A család első ivadékai május—juniusban megszorodván, növényi rostokból 5—10 ig terjedő s egyenként 50—70 sejtet számláló kör alakú, féloldalu sejt és léptelepeket építenek, melyeket a darázs anya fokozatosan bepetéz, úgy, hogy augusztus 1, vagy 15-re kelve, egy ilyen lódarázs család 300—500 rabló-egyeddel rendelkezik már.

Mint minden darázs fajnak, természet szerint, ennek is táplálékát méztartalma érett gyümölcsök, így főleg a körte, szilva és barack képezné természetszerűleg; de mert ilyen nem mindenütt s nem is mindig, vagy kellő mennyiségben nem talál, testi erejére és kitűnő rágószerveire támaszkodva általában és az év legtöbb részében a méhrablással foglalkozik. A méhet mézszedés, víz hordás közben, de igen sok esetben a röplyuk szájánál szokta elfogni, ha elcsipte, kisebb távolságra faágra, levélre, vagy földre száll vele, pillanat alatt átharapja s mézhólyagjából a mézet megeszi. Hogy egyszer jóllakják, 15—20 percnyi idő alatt percenként 1 méhet képes elpusztítani, főleg teszik ezt azon példányok, melyek a méhes előtt garázdálkodnak.

A faoduban jól meggyarapodott darázstelep július vége felé, de leginkább augusztusban rajt ereszt. A kiszállott raj vagy ismét valamely még meg nem szállott faoduban telepedik meg, igen sokszor azonban, kivált gyümölcsös kertekben, a fák ágai közt 10—15 liter ürtartalomnak megfelelő s léggömb alakú, 6—8 sejttelepet magába foglaló, 5—700 sejt nyílású fészket épít a szabadban. Ugyancsak feltalálható ilyen telepük épületek padlástetői alatt is. Az így új család alapításra elvonuló darázsraj 1 anyát és 150—200 dolgozó, illetőleg rablódarázst számlál.

Fentiekben vázolt életmódja s elég bő szaporasága miatt világosan láthatjuk, hogy ezen darázsfaj mily nagy fokban veszedelmes a méhesekre. Ezért azt minden méhész-

nek pusztítani kell, még pedig úgy, hogy azok telepeit és fészkeket nyáron át fel kell fedeztetni s az így feltalált fészkeket faodukban 1 rud kénszelettel azt meggyujtván és a nyilást, vagy nyilásokat betömvén, meg kell fojtani. A szabadban fákon, padláson, vagy sövénykerítések közé épített fészkeket pedig, azok nyilását eltömvén, szintén el kell szedni és tűzben vagy vizalámártással meg kell semmisíteni.

A fészkek feltalálását jutalmazással igen elő lehet segíteni.

Ajtay Gece Bálint.

Méhészeti nagygyűlés.

Udvarhelyvármegye Etéd nevü szinmagyar, virágzó községében május hó 26-án, Urnapján a község s jelenlévőkre mindig emlékezetes méhészeti nagygyűlés tartatott.

A mult évben megalakult Udvarhelyvármegyei Méhész-Egyesület fáradságot nem ismerő tevékenységgel s nagy lelkesedéssel viszi előre Udvarhelyvármegye minden községében a méhészet zászlaját, a székelyföldi kirendeltség anyagi és erkölcsi támogatása mellett.

A nagygyűlésre úgy az Erdélyrészi Méhész-Egyesületet, mint az Országos Méhész Egyesületet meghívta az ünnepély fényének emelése s a méhészet iránti érdeklődés nagyobb-foku felkeltése céljából.

A nagygyűlésre már május 25-én többen megérkeztek a szélrózsa minden irányából, de a zöme május 26-án délelőtt érkezett. Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület képviselőiben dr. Balázs Ferencz egyesületi főtitkár, az Országos Méhész-Egyesület képviselőiben pedig Borszéký Soma nyug. min. osztálytanácsos vett részt a nagygyűlésen, kik 26-án reggel 6 órakor érkeztek meg Székelykereszturra, hol az Udvarhelyvármegyei Méhész-Egyesület lelkes titkára, jegyzője s számos, a vidékről összesereglett, gyűlésre készülő buzgó méhész várta

A 10—12 kocsira felülő méhészek fél 10 órakor érkeztek meg Etéd községe határára, hol virágokkal s zöldággal feldiszitett, 25—30 főre menő lovasbandérium várta az

érkező vendégeket. A község végén hatalmas »Isten hozott« feliratu diadalkapuhoz érve, Lőrincz András etédi állami tanító lelkes beszéddel fogadta, üdvözölte az illusztris vendégeket, mely üdvözlésre Borszéky Soma, dr. Balázs Ferencz és Lányi Imre, az Udvarhelyvármegyei Méhész-Egyesület elnöke válaszolt, megköszönve a szives fogadtatást. A 600 - 800 főre szaporodott s sorfalat képező közönség között az etédi tűzoltózenekar mellett vonultak be a vendégek a községbe. A gyűlés istenitisztelettel kezdődött. A református templom a híveket már nem is tudta mind befogadni, templomozás után az egész társaság Szabó Márton méhtelepére vonult, hol a mintaszerűen berendezett pavillon megtekintése után elnök a gyűlést lelkes szavakkal megnyitva, Szabó Márton tartotta meg előadását a méhészet legfontosabb gyakorlati tudnivalóiról s követett elveiről. Fazakas Pál bemutatta a műrajkészítést, Demeter Miklós a vármegyei méhészet érdekében teendő intézkedésekről beszélt s 19 pontban határozati javaslatot terjesztett elő. E pontnál dr. Balázs Ferencz, az Erdélyrészi Méhész-Egyület főtitkára, megleghangu szavakban üdvözölte a 30 év óta fennálló anyaegyesület nevében a jelenlévőket, megemlítve azt, hogy a mult évben megalakult Udvarhelyvármegyei Méhész-Egyesületnek is ugyanaz a célja, mint az anyaegyesületnek az erdélyi részekben. Közös, egyetértő munkálkodásra hívta fel a figyelmét az egyesületnek, valamint a jelenlevőknek, fejtegetve a méhészet fontosságát úgy köz-, mint magángazdasági szempontból. Az okszerű méhészet megkönnyítése céljából felhívta a méhészek figyelmét a kolozsvári villamerőre berendezett egyedüli mülép-gyárban készült s készitendő mülép jóságára, a sonkolyosok garázdálkodására s ennek meggátlására. A nagygyűlés továbbá kimondotta, hogy részt vesz a német—osztrák és magyar méhészek 55-ik vándorgyűlésén s annak kiállításán az Erdélyrészi Méhész-Egyesület csoportos kiállításán, melyre Borszéky Soma, valamint dr. Balázs Ferencz is az Udvarhelyvármegyei Méhész-Egyesület figyelmét felhívta s buzdította a tagokat. A titkár és pénztárnok jelentéseinek tudomásulvétele után a gyűlés véget ért.

Gyűlés után 90—95 terítékű közebéd volt, melyen részt vett Ugron Zoltán képviselőjelölt is. Pohárköszöntőket mondtak: Lányi Imre a magyar nemzetre, Ugron Zoltán Borszékeny Somára, dr. Balázs Ferencz az Udvarhelyvármegyei Méhész-Egyesület tisztikarára, Gál Imre dr. Balázs Ferenczre stb. A közebéd befejezése után a társaság a legjobb hangulatban oszlott szét. A sikerült nagygyűlés rendezéséért a főérdem Csia Kálmán helybeli ref. lelkészt és Lőrincz András áll. tanítót illeti, kik fáradhatatlan tevékenységgel igyekeztek a gyűlés sikerét biztosítani s ebben nem is csalatkoztak.

Német—osztrák és magyar méhészek vándorgyűlése és kiállítása Budapesten. A vándorgyűlés és kiállítás iránt egész országban igen nagy az érdeklődés. Az előkészületek nagyban folynak. Mint értesülünk, a vándorgyűlésen és kiállításon az olaszok és francziák is részt vesznek. Most lesz csak igazán nekünk, magyar méhészeknek alkalmunk bemutatni méhészetünk fejlődését, haladását.

A kiállításra jelentkezni óhajtókat kérjük, sziveskedjenek a bejelentő-lapokat mielőbb az egyesületi főtitkárhoz juttatni, hogy egyesületünk a szükséges intézkedést megtehesse.

A kiállítási bizottság.

Tartalom: Napirend a méhészek 55. vándorgyűlésén. — Milyen műlépet adjunk a rajoknak? V. — Junius a méhesben. — Kitünő mézelő növények. — Hova helyezzük a rajokat? *Pálffy*. — Visszapillantás okszerű méhészkedésem utóbbi 10 esztendejére. *Ajtay Gecse Bálint*. — Méhészeti nagygyűlés. — Felhívás a kiállításra. — Hirdetések.

Junius és julius hónapban

természetes rajok kaphatók

nagyságszerinti mérsékelt árban

Balázs Péternél

== **Szamosfalván**, u. p. Kolozsvár. ==

Arjegyzék.

Szakács Ferencz
Első erdélyrészi kereskedelmi méhtelepéről.
Kézdivásárhelyt.

Raj termékeny anyával és utraváló élelemmel ellátva, anyanevelőnek vagy átmeneti kaptárral használható, 7 kerettel felszerelt ládikában szállítva, május 15-től június 15-ig	9.— kor.
Június 15 től július 15-ig bérmentve	8.— "
Országos egyesületi méretű egyes kaptár duplafallal és teljesen felszerelve, elsőrendű anyag és munka	8.— "
Ugyanaz 2 család számára	15.— "
3	12.— "
"féle egyes kaptár	15.— "
" kettős	25.— "
Keretlécek bármely rendszerű kerethusszuságban és vastagságban postacsomagonként bérmentve	3.60 "
Feldarabolva, az ár 10% -kal magasabb.	
Ezekenkivül megrendelésre készítenek bármely méretű kaptárakat, anyanevelőket, keretszögézű és távazógmérőket, keretbakkot, sórpögaratot, műlépragasztódeszkát, valamint raktáron tartok minden a gyakorlati méhészethez szükséges segédeszközöket.	
A kaptárak árai vasutra szállítva értendők.	
Szállítási határidő május hó 1-től kezdődőleg.	

Pályázati hirdetmény

BCU Cluj Central University Library Cluj

méhészeti tanfolyamokra.

Az „Erdélyrészi Méhészegyesület“ Kolozsvárt, házsongárdi méhtelepén az 1910 év folyamán három méhészeti tanfolyamot tart és pedig július 5—22-ig és augusztus 2-től 19-ig a néptanítók részére.

Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint hogy a méhkaptáraknak és a méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják. Minden egyes vidéki tanfolyam hallgató annak tartama alatt és pedig a földmives kiscsászák napi 2 korona, a néptanítók napi 3 korona segélyezésben részesülnek.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy folyamodványukat, melyben foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kérik — a községi előljárátság után, illetve előljáró hatóságai után az Erdélyrészi-Méhészegyesület elnökségéhez Kolozsvárra mielőbb nyujtsák be.

Kolozsvár, 1910 március 31.

**Az Erdélyrészi-Méhészegyesület
elnöksége.**

Árjegyzék

asz talos és kaptárkészítő műhelyéből,
Győrött, Tavasz-utca 1. szám.

Az alábbi árakat kizárólag a **Méhészeti Közlöny** előfizetői fizetik.
 Nem előfizetők magasabb árakat fizetnek.

Országos méretű álló-kaptár 3 osztálylyal, 25 mm. vastag fából. 30 félkerettel üvegezve és olajfestékkel kétszer tetszés szerinti szinre befestve	7 K — fill.
Ugyanaz egyszer festve, üvegezés nélkül	6 " 50 "
Mint a fenti kaptár, teljesen felszerelve, de kibélelt kettősfallal és zsaluzva	8 " 50 "
Ugyanaz egyszer festve, üvegezés nélkül	8 " — "
Országos méretű álló-kaptár, 4 osztálylyal, kibélelt kettős fallal zsaluzva, teljesen felszerelve, kétszer festve és üvegezve	10 " — "
Ugyanaz egyszer festve, üvegezés nélkül	9 " 50 "
Országos méretű kettős-kaptár, két család számára, kibélelt kettős fallal zsaluzva, 60 drb. félkerettel, kétszer festve, üvegezve	14 " — "
Ugyanaz egyszer festve, üvegezés nélkül	13 " 20 "
Országos méretű hármaskaptár, három méhcsalád számára, kibé- lelt kettős fallal, zsaluzva, 90 drb. félkerettel, teljesen felszerelve, kétszer festve, üvegezve	19 " 20 "
Ugyanaz egyszer festve, üvegezés nélkül	18 " — "
Hatos anyanevelő, hat anyára, 30 drb. félkerettel, diszes tetővel, kibélelt falakkal és ajtókkal, festve, üvegezve	13 " — "

Továbbá készülnek : Neizer-, Liebner-, Majer-, lapozó stb.-féle kaptárak, ugy-
szintén anyanevelők, rajszállító ladikák, műlepragasztó-készülékek, deszkák, méh
beseperő-garatok, teledő váncosok, stb. lehető legolcsóbb árak mellett, tartós és
szép kivitelben, száraz anyagból. A csomagolást önköltségi árban számítom, az
árak pedig a győri vasut vagy hajóállomásra való szállítással értendőek. Egész méhes
berendezésnél külön árajánlat. Levélbeni felvilágosítással készséggel szolgálók.

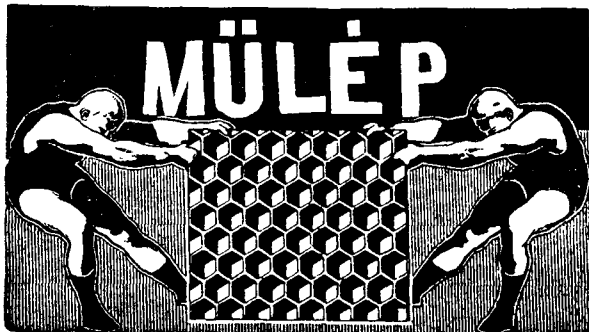
Kívánatra ingyen és bérmentve
küldi meg legújabb árjegyzékét

br. Rotschütz

kereskedelmi méhtelege **Weixelburg** (Krajna).

Mozgó és rögzített méh lakások, műlép és méhészethez szük-
séges összes kellékek a legolcsóbb árban. 1-6

Tiszta viaszból
bármely nagyságban csomagolással
1 kiló 5 korona.

Szállít:
Toó István ker. telepe
 Komárom. 1-6